

**„ZALAEGRSZEG 2020 - INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
MEGALKOTÁSA” projekt**
NYDOP-3.1.1/F-13-2013-0001

Városszerkezet, településkörnyezet, közművek - helyzetfeltárás és igények felmérése

Műhelybeszélgetés

Összefoglaló

2014-2020 tervezési időszak	1
Partnerségi egyeztetés	2
Zalaegerszeg gazdasági adatai és fejlesztései a most záruló időszakban	2
A résztvevők által nevesített eredmények	6
A résztvevők által nevesített problémák	7
Javaslatok	8
Előzetes projektlista	9

2014-2020 tervezési időszak

Az Európai Unió 11 tematikus célt jelölt ki:

1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció megerősítése
2. Információs és kommunikációs technológiai fejlesztés
3. KKV-k versenyképességének fokozása
4. Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, kockázatok megelőzése, kezelése
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése
7. Fenntartható közlekedés, hálózati infrastruktúrák fejlesztése
8. Foglalkoztatás és munkavállalói mobilitás ösztönzése
9. Társadalmi befogadás elősegítése, szegénység elleni küzdelem
10. Beruházás az oktatásba, készségekbe, egész életen át tartó tanulásba
11. Intézményi kapacitás és a közigazgatás hatékonyságának fokozása

A fenti célok közül legnagyobb arányú támogatást várhatóan a közvetlen gazdaságfejlesztéssel összefüggő célok élvezik majd.

A források elosztásának rendszere megváltozik:

- a Területi Operatív Program (TOP) keretében megyék illetve a megyei jogú városok olyan forrást kapnak, amit a fejlesztési stratégiájukban meghatározott célokra önállóan használhatnak fel – ez az összeg a megyei jogú városok esetében átlagosan 10 milliárd Ft lesz, Zalaegerszeg reálisan 7-8 milliárdra számíthat ebből a forrásból.
- Természetesen továbbra is megmaradnak a tematikus operatív programok, melyekben lehetséges támogatási forrásokhoz jutni.
- A saját és befektetői forrásoknak is jelentős szerepe marad a fejlesztésben.

Az új programozási időszakra az országos operatív programok várhatóan jövő tavaszra készülnek el, ezzel párhuzamosan folyik az önkormányzatok középtávú stratégiai dokumentumainak (Integrált Településfejlesztési Stratégia) készítése, reális és megvalósítható terveik összegyűjtése.

Partnerségi egyeztetés

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia céljainak kijelölésében az önkormányzat műhelybeszélgetések keretében és egyéb konzultációs fórumok felhasználásával kéri a város lakosainak, vállalkozásainak, intézményeinek és civil szervezeteinek együttműködését azért, hogy a város fejlődését középtávra meghatározó terv képes legyen társadalmi igényeket, érdekeket, szándékokat is megjeleníteni.

A munka jelenlegi fázisa a helyzetelemzés, arra vagyunk kíváncsiak, hogy az egyeztetésben résztvevők hogyan értékelik az érvényes stratégia – a 2009-ben készült Integrált Városfejlesztési Stratégia - céljait, megvalósítását.

Kérjük a résztvevőket, mondják el, hogyan látják a város helyzetét, milyen fejlesztési lehetőségeket, igényeket éreznek, látnak a környezetükben az alábbiak szerint:

1. Külső feltételek, amik befolyásolhatják a jövőbeni fejlesztéseket
2. Zalaegerszeg gazdasági teljesítményének megítélése
3. A 2009-es városfejlesztési projekt által biztosított források felhasználásának megítélése

A kikristályosodott projektjavaslatok megvitatására tavasszal kerül sor.

Zalaegerszeg gazdasági adatai és fejlesztései a most záruló időszakban

Ma a regionális tervezés helyett megyei szintű tervezés folyik, de mivel a megyei jogú városok nem tartoznak a megyéhez, az elképzelések egyeztetése, a szinergiák kihasználása sokszor nehézségekbe ütközik.

Megyei fejlesztési programkezdemenyezések

- Megyei Zöldgazdaság Fejlesztési Program: energiaracionalizálási és zöldprogram, zöldgazdaság kialakítása

- Megyei Foglalkoztatási Program: Lenti, Letenye, Zalaszentgrót térségek foglalkoztatásának bővítése
- Megyei Ökoturizmus Program: munkahelyteremtést szolgáló öko- és falusi turizmus fejlesztések
- Megyei Egészségturisztikai és Rekreációs Program: Lenti, Keszthely, Hévíz, Zalakaros térségben a gyógyturizmus, egészségturizmus, sport és rekreációs szolgáltatások fejlesztését célzó integrált területi program
- Megyei Gazdaságfejlesztési Program: a keszthelyi befektetési övezetben és a sármelléki ipari parkban megvalósuló integrált területi program
- Megyei Szociális Gazdaságfejlesztési Program: falugondnoki hálózat fejlesztése
- Megyei Iparfejlesztési Program: Szombathely, Szentgotthárd, Zalaegerszeg és Nagykanizsa zóna hatósugarában Magyarország harmadik járműipari-gépipari-mechatronikai központja létrehozásának programja (Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központ)

A megyével az együttműködés nem kielégítő, megyei és MJV érdekek szembe vannak állítva, a MJV-ok ki vannak hagyva az egész térséget érintő döntésekből. Pl. a gazdaságfejlesztéssel kapcsolatban sem mutatkozik együttműködési szándék a megye részéről azzal a megyeszékhellyel, amelyik a gazdasági fejlődés potenciális központja.

A város gazdasági adatai, mutatói és trendjei

- működő vállalkozások, ágazati megoszlás
  - A regisztrált vállalkozások száma nagyon enyhe növekedést, a működő vállalkozások száma pedig nagyon enyhe csökkenést mutat 2003-2011 között. A gazdasági válság okozta zuhanás egyik adatsoron sem érzékelhető.
  - Nincs jelentős elmozdulás. Az ipar aránya nőtt kis mértékben (19-ről 23%-ra) a szolgáltatások kárára, míg a mezőgazdaság részesedése 2% maradt.
  - Az 50-250 fő között foglalkoztató középvállalkozások körében 2007-ben értékelhető visszaesés, majd számuk visszatér a 2006-os szintre.
  - A nagyvállalatokon belül a 250-500 fő közötti foglalkoztatók száma 2008-ban esik 7-ről 5-re, majd ez a szám megmarad 2010-ig.
  - 500 fős foglalkoztatott felett 2009-ig kiegyensúlyozott az adatsor. **2010-re 6-ból 2 maradt.**
- vendéglátó és kereskedelmi vállalkozások
  - A vendéglátóhelyek számában gyakorlatilag nincs változás 2005 és 2011 között. A kiskereskedelmi üzletek száma 2007-től kismértékű csökkenést mutat, amely azonban 2010-re „visszajött” a 2006-os szintre
- turizmus teljesítménye
  - kereskedelmi szálláshelyek forgalmában jelentős visszaesés figyelhető meg 2010-ben

A 2007-2013 programozási időszak eredményei

- a városba érkező támogatási volumen közel 40 milliárd Ft volt
- top 5 támogatási terület:
  - közútfejlesztés 76-os út – 24%

- vállalkozásfejlesztés – 17%
- egészségügyi infrastruktúra fejlesztés – 13%
- ivóvízminőség javító program – 10%
- oktatás, kultúra, humán fejlesztések – 7%
- feltűnően alacsony az innovációs fejlesztések aránya – 3%

A 2009-ben készült Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott értékek:

- egészséges környezet – ez mindig érték marad
- dinamikus gazdaság – mit jelent? A városnak újra kellene definiálnia.
- gazdag szellemi potenciál – ezt pontosan definiálni kellene
- élő kultúra – ezen a területen a város jól teljesít
- aktív közösség – ezen a területen a város jól teljesít
- magas szintű életminőség – pontosan definiálni kellene, hiszen ez szubjektív dolog
- magas fokú autonómia – a közszolgáltatások államosítás miatt már nem maradhat a prioritások között

IVS „specifikus célok”

- Az életminőség emelésével a szerethető település fejlesztése
  - mitől szerethető? mi fontos az itt élőknek?
- A megújulás stabil szellemi, energetikai, gazdasági és infrastrukturális feltételei megteremtése
  - mi a megújulás szellemi tartalma? célja?
  - mi a megújulás energetikai tartalma? célja?
  - mi a megújulás gazdasági tartalma? célja?
  - milyen infrastruktúra szükséges a megújuláshoz a fenti tartalmak körében?

Az IVS célok érvényességének vizsgálata, értékelése az alábbiak szerint:

- források felhasználása
- működő tőke befektetés
- megújuló energiák
- a település elérhetőségének javítása
- KKV-k helyzete
- turizmus fejlesztése
- környezet
- demográfia, migráció

500 millió Ft támogatás feletti projektek

Operatív Program	Projekt neve	Támogatás, Ft	Projekt kategória	IVS prioritás
KÖZOP	Közúthálózat fejlesztése	9 285 194 267	közút (76)	Térségi jelentőségű fejlesztés
TIOP	"Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafelújítás a fekvőbeteg-szakellátásban"	4 303 945 987	egészségügyi infrastruktúra	Környezetminőség, egészségvédelem
KEOP	Ivóvízminőség javítása	3 780 364 378	ivóvízminőség	Környezetminőség, egészségvédelem
NYDOP	Városközpontok funkcióbővítő megújítása a megyei jogú városokban, és a megyei jogú városok szociális célú rehabilitációja	900 842 924	komplex városrehabilitáció	Megújuló településszerkezet és közszolgáltatások
KEOP	Szennyezés lokalizációja települési szilárd hulladék-lerakók területén	758 846 485	hulladékkezelés	Környezetminőség, egészségvédelem
TÁMOP	Regionális és ágazati felsőoktatási együttműködés támogatása, vidéki felsőoktatási integráció elősegítése	748 335 652	felsőoktatás, humán fejlesztések (E	Megújuló ember, megújuló közösség és kultúra
NYDOP	Megegyi jogú városainak városrehabilitációs témájú kiemelt projektjavaslataihoz	724 999 894	komplex városrehabilitáció	Megújuló településszerkezet és közszolgáltatások
TIOP	Sürgősségi ellátás fejlesztése - SO1 és SO2 (és ezeken belül gyermek sürgősségi ellátás) támogatására	636 926 500	egészségügyi infrastruktúra	Környezetminőség, egészségvédelem
NYDOP	Közösségi közlekedés fejlesztése	599 168 227	városi közlekedés	Megújuló településszerkezet és közszolgáltatások
TIOP	A felsőoktatási tevékenységek színvonalának emeléséhez szükséges infrastrukturális és informatikai fejlesztések támogatása	597 000 000	felsőoktatási infrastruktúra	Megújuló ember, megújuló közösség és kultúra
TÁMOP	"Területi együttműködések, társulások, hálózati tanulás"	512 080 000	oktatás, kultúra humán fejlesztések	Megújuló ember, megújuló közösség és kultúra

IVS prioritásai és a támogatási volumen prioritásonkénti megoszlása

Prioritás	Támogatási volumen közútfejlesztést figyelembe véve	Támogatási volumen közútfejlesztést figyelembe nem véve
Megújuló településszerkezet és közszolgáltatások	9%	12%
Környezetminőség, egészségvédelem	25%	33%
Megújuló ember, megújuló közösség és kultúra	18%	24%
Megújuló gazdasági környezet és új energiák fejlesztése	24%	31%
Megújuló térségi arculat és európai kapcsolatok	24%	

- 7 projekt-kategória nyerte el a támogatások 78%-t,
- 21 projektkategória osztozott a maradék 22%-on
- ivóvízminőség javítás EU-s kötelezettség volt, a támogatási összegen másik 13 településsel osztozott Zalaegerszeg
- ezek az arányok várhatóan a következő tervezési periódusban is hasonlóak lesznek

Önkormányzat feladata a beruházások előkészítése, a feltételek környezet megteremtése – ennek a felvetésnek a keretében érdemes lenne pontosan definiálni, hogy mi várható el az önkormányzattól és mi nem?

Zalaegerszeg fejlesztési irányainak kijelölésekor, összhangban az EU elvárásaival, leginkább a következő célokat érdemes szem előtt tartani:

- környezettudatosság,
- egészségtudatosság,
- megújuló energia,
- információs technológia,
- autóiipari tengely

Részletesen fel kell mérni a Horvátország uniós csatlakozásából eredő lehetőségeket és kockázati tényezőket és ezeket szintén be kell építeni a stratégiába.

Veszélyek, kockázatok, melyeket a tervezéskor érdemes figyelembe venni:

- nem tud irányító szerepbe kerülni a város – alacsonyabb tudást igénylő, jövő-menő vállalkozások települnek be, kimarad az innováció fő sodrából
- nem nagyváros és nincs is a vonzáskörzetében nagyváros
- közlekedési szempontból hátrányos helyzetben van és marad
- közép-hosszú távon stagnáló helyzetben marad
- Horvátország, mint Uniós tagállam elszívó hatást gyakorol

A moderátor felhívta a beszélgetésben résztvevők figyelmét arra, hogy a fejlesztési irányok kijelölésekor a rövid és középtávon megvalósítható projekteket részesítsék előnybe, hiszen például a közlekedési hálózat nagyszabású fejlesztése nem támogatott irány. Ennek értelmében, a helyi adottságok figyelembe vételével és elfogadásával érdemes a stratégiát kialakítani.

A résztvevők által nevesített eredmények

- Kezd kialakulni egy kutatási, innovációs bázis, országos szintű infokommunikációs cégek vannak jelen
- Megalakult az I. Egerszeg Hitelintézet a KKV-k támogatására
- Fenntartható fejlődésben egyedülálló a város a nulla emissziós közösségi közlekedéssel
- A városi fesztiválok 60 ezer embert vonzanak évente. A látogatók nem csak a városból, de az egész régióból jönnek. Sajnos a vállalkozók nem támogatják a rendezvényt, pedig a forgalmuk 5-6-szorosa ilyenkor a normál forgalomnak. A látogatószámot 100.000-re fel lehet emelni, de akkor a profitáló vállalkozásoknak is be kell szállniuk a támogatásba.
- Vannak különböző területeken (pl. kultúra) elért sikerek, ezeket a tapasztalatokat hogyan lehet a termelő beruházásokban hasznosítani?
- A település lakói szeretik a várost, fontos nekik, akkor is így van, ha ez az érzelmi viszonyulás és javító szándék nem jelenik meg a statisztikákban.
- A város környezeti állapota megfelelő, nincsenek szennyező iparvállalatok – ezt előnyként lehetne kihasználni.
- Pozitívumként említették a megszólalók, hogy a város egészségügyi és szociális ellátórendszere jó állapotban van és érzékelhetőek az ezen a területeken elvégzett fejlesztések pozitív hatásai.
- Zalaegerszeg fenntartható fejlődést célzó erőfeszítéseit pozitív megítélésében.

- a város közösségi közlekedésének zéró emissziós mutatója van, és kedvezőek a város környezeti erőforrásokkal kapcsolatos adottságai.

A résztvevők által nevesített problémák

A megszólalók egyöntetűen felhívták a figyelmet a város „elszigeteltségéből” eredő problémakörre, melynek alapja a meglévő előnytelen közúti és vasúti közlekedési struktúra. A résztvevők ezt nevezték meg döntő tényezőként a város beruházás bevonzó képességében és regionális versenyképességének növelésében. A direkt autópályás kapcsolat hiánya Budapesttől való elszigeteltséget eredményez.

- A megszerzhető EU-s források mértéke az új tervezési periódusban kicsit kevesebb lehet, mint 2007-2013 között.
- A tudatos várostervezés korábbi hiánya és a város növekedése miatt az ipari létesítmények már a belváros szélén vannak, benőtte őket a város, ugyanakkor a meglévő városszerkezetet nagyon nehéz megváltoztatni.
- A városnak a szatellit településekkel történő kibővülése közlekedési problémát eredményezett.
- A város megközelíthetőségének problémái:
  - a probléma meglétét adottságnak kell tekinteni, mert ebben nem lesz előrelépés, EU-s források nem támogatják az útépitést
  - megyei fejlesztési tervben nincs szó az M9-esről, a városnak kellene ezt kilobbizni,
  - 84-es gyorsforgalmú út lesz – ZEG kimarad, mert párhuzamos fejlesztést nem enged az EU
  - a vasútállomás nincs a vasúti fő tengelyen
  - a MJV-k közül Budapesttől való távolsága Zalaegerszegnek a legnagyobb, az eljutás a leghosszabb időt igényli.
- Az autópálya pozitív hatásából nem jut Zalaegerszegnek.
- Városon belüli közlekedés:
  - a város belső közlekedési struktúrájának problémája, hogy minden fontosabb közlekedési vonal keresztülmegy a városközponton
- Turizmus fejlődését akadályozza:
  - Jelentős sport rendezvények megrendezésekor nincs szállodai kapacitás (teke pl.)!
  - Balaton szálloda bezárt, de nem tudni, hogy miért.
  - wellnessben fojtogató a megyei konkurencia
  - Zalaegerszeg komoly versenyhátrányban van a régió főbb turisztikai célpontjaival szemben, hiszen mind Hévíz, mind Kehidakustány, mind Zalakaros előrébb jár a turisztikai márkáépítésben.
- Romló demográfiai viszonyok – idősödő lakosság, elvándorló fiatal generációk.
- A foglalkoztatási viszonyok nem kedvezőek – alacsony ugyan a munkanélküliség, de ennek magyarázata az elvándorlás. A fiatalok nem csak a munkalehetőségek hiánya miatt nem jönnek vissza, hanem mert nem eléggé vonzó, élhető a város (nincs sétáló utca, kulturális kínálat, felsőoktatási intézmény).

- A helyi felsőoktatás hiányosságai – kizárólag kihelyezett karok vannak a városban és nincs valós tudásfejlesztés, illetve innovációs kutatási keretrendszer, mely összekötné a felsőfokú képzési rendszert a vállalati szektor képviselőivel.
- A helyi iparban tapasztalható negatív tendencia:
  - a nagyüzemek leépülése,
  - az előkészített ipari parkok alacsony kihasználtsága,
  - a tervezett nagyberuházások elmaradása
- A helyi politikai vezetés nem megfelelő súlyt kap a várost érintő döntésekkel kapcsolatban (oktatás, egészségügy, közszolgáltatások központosítása miatt)
- Városnak önálló ereje fejlesztésekre nincs

Javaslatok

- új turisztikai attrakciókra van szüksége a városnak, melyeket ötletbörze alapján lehetne kidolgozni.
- vállalati innovációt össze kellene kapcsolni a felsőoktatás kapacitásaival is.
- Zalaegerszegnek meg kell különböztetnie magát más hasonló városoktól.
- felsőoktatásban előre kellene lépnie a városnak, ki kellene alakítani egy főiskolai/egyetemi kampust, melyhez infrastruktúrát tud adni a város (volt laktanya)
- a kutatás-fejlesztést végzőket kellene vonzani, erősíteni, kevésbé a termelő vállalatokat vadászni
- turisztikai szempontból a fürdő, tó, kemping különleges adottságú együttes – szálloda, szállásszolgáltatás hiányzik, ezt kellene pótolni
- szociális ellátó hálózat igen jó a városban, magas színvonalú a bentlakásos idősek otthona – ezt a szolgáltatási szektort is lehetne fejleszteni
- a víz, ami a város alatt van, nagy érték, hamarosan stratégiai termék lesz – nem csak wellness célokra kellene használni
- ne várjon a város a befektetőkre, bizonyos fejlesztéseket csináljon önállóan (ezzel kapcsolatban felmerült az aggály, hogy a fenntartáshoz van-e megfelelő szakértői és anyagi kapacitás)
- a városban nincs vár, belváros, hegyek – létre kell hozni turistacsalogató látványosságot
- ipari parkokban (Flextronix és északi) vannak szabad területek, ide megfelelő ajánlással lehetne új vállalkozásokat behozni
- a viszonylagos elzártságot előnnyé lehetne kovácsolni:
  - informatikai tevékenység
  - innováció
  - turizmus (visszaesés, erős versenytársak, csak komoly beruházással lehet versenybe szállni)
- az alul-teljesített területek megerősítésében van potenciál:
  - innováció (3%) – túl kevés!
  - energetika, megújuló energiaforrások (1%)
  - fenntartható életmód népszerűsítése (1%)
  - iparterület fejlesztés (2%)

- turisztika (0,4%) – megye 8 milliárdot akar turizmusra költeni
- van a város területén egy 800 m hosszú, 200 m széles bányató, melyre építve ki lehetne alakítani egy vízisport telepet
- a korábban országos ismertségű göcseji falumúzeumt életre kellene kelteni

Előzetes projektlista

A 2013-2020 támogatási források tervezéséhez már most kérik a várostól nevesítve a tervezett projekteket, ezért az önkormányzat 0. változatként felvázolt 17 projektötletet, melyből a folyamat végén 5-8 részletesen kidolgozott projekt kell, hogy maradjon. A listában szereplő projekttervek már korábban is felmerültek, közülük többhöz előzetes megvalósíthatósági tanulmányok is készültek, vagy készülnek:

1. energia szempontból önellátó ipari park – az önellátás a versenyelőny (geotermális energia, napelem park)
2. agráripari park megújuló energiafelhasználással (reptéren) élelmiszertermelés és feldolgozás–élelmiszerfeldolgozó üzemeket újra telepíteni üvegházak, akvakultúra
3. műszaki felsőoktatási kampusz és tudáspark (innováció)
4. turisztikai komplexum fejlesztése fürdő mellé, új attrakció
5. kerékpárút a városban és környékén – országos hálózathoz kell csatlakozni
6. autómentes belváros
7. hulladéklerakónál energiatakarékos lakópark (Alsóerdő, Busapuszta)
8. elhagyott iparterületnek új funkció
9. sportkerület, sportturizmus: nyugat és észak-európai csapatsportágak stadion, sportcsarnok, szállás, étterem (Teke VB és Munkakutya VB tapasztalataira alapozva)
10. -14. közlekedési projektek
15. vendéglátóipari szolgáltató központ
16. csapadékvíz elvezető rendszer, szürkevízálózat kiépítése árvízvédelem
17. városi intézmények geotermális fűtése

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszeczenyiterv.gov.hu
 06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Zalaegerszeg MJV fejlesztési projektjavaslatai

2013. 10. 07-i munkaanyag

